

Mariken's Nijmegen

Leerlingen gaan vanuit verschillende perspectieven aan de slag met het beroemdste verhaal uit de Nijmeegse geschiedenis: Mariken van Nimwegen. Maak kennis met het originele verhaal in de bibliotheek, ontdek het Nijmegen van de middeleeuwen waarin het verhaal zich afspeelt in het archief en verken de binnenstad op zoek naar sporen die dateren uit de betreffende periode.

Begin ter voorbereiding al in de klas met lezen en bestel bij de bibliotheek een projectcollectie met boeken (€50) of leen van Het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis het verhaal van Mariken op tentoonstellingsbanieren.

Bibliotheek

Leerlingen krijgen een introductie: wat is een sage, een legende of een broodje aapverhaal. Daarna volgt een opdracht: Maak in groepjes het verhaal van Mariken af. Geef het verhaal een andere wending vanaf pagina 34: *"Mariken liep over een eindeloos lange landweg. Aan de glooiende vlakke kwam geen einde, de weg slingerde over lage heuvels en ondiepe dalen. Haar ogen gingen tranen van het verre uitzicht, haar neus raakte door de heldere lucht verstopt. De wereld was dieper dan ze ooit had gedacht. En zij zelf was kleiner dan ze ooit had geweten. Ver van haar weg waren wolken heel dicht bij de aarde. Waar waren de vrouwen en de mannen, de kinderen en de varkens, de ganzen en de kippen? Hoog in de lucht vlogen vogels, de vogels zijn erg klein, dacht Mariken. Ze was moe. Ze volgde haar eigen voetstappen."* Als afsluiting lezen de leerlingen elkaar het resultaat voor.

Duur: 60 minuten | Maximaal 15 leerlingen per keer | €50 per workshop

Archief

Tijdens een rondleiding voor en achter de schermen staan de leerlingen oog en oog met originele archiefstukken uit de tijd van Mariken. Aan de hand van onder andere handgeschreven boeken, het oudste stuk uit het archief en een kaart van middeleeuws Nijmegen krijgen de leerlingen een beeld van de stad ten tijde van Mariken.

Duur: 45 – 60 minuten | Maximaal 30 leerlingen per keer (2 groepen van 15) | Geen kosten aan verbonden

Huis van de Nijmeegse Geschiedenis

Stadswandeling 'Op zoek naar Mariken's Middeleeuwen', zelfstandig of onder leiding van een gids. Waarbij het huis van de Nijmeegse Geschiedenis het startpunt is.

Duur: 60 – 90 minuten | Maximaal 20 leerlingen per keer | €25 per rondleiding

LUX

Leerling BO en onderbouw VO kunnen in de filmzaal van LUX de film Mariken van Nimwegen van Peter van Gestel bekijken. Voor de bovenbouw is er de film Mariken von Nieumeghen (1974) van Jos Stelling.

Duur: 90 minuten | Maximaal 60 leerlingen per keer | €5 per leerling

Nijmegen oudste stad: een veelzijdige kijk op de ontwikkeling van de Waalstad

De Nijmeegse geschiedenis ligt voor het oprapen in boeken, pleinen, straten en archieven. Graaf letterlijk in het verleden tijdens een archeologische schervenworkshop in het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis, ontdek de stille getuigen van het verleden in het archief en schrijf je eigen stadsgeschiedenis in de bibliotheek.

Bibliotheek

Leerlingen gaan een titel en een achterflaptekst schrijven. Ze kunnen kiezen uit verschillende voorkanten met Nijmeegse afbeeldingen. Ze bedenken een titel en verzinnen er een achterflaptekst bij. De fantasie krijgt de vrije loop. Er mag een heel nieuw verhaal verzonden worden.

Duur: 45 – 60 minuten | Maximaal 15 leerlingen per keer | €50 per workshop

Archief

Aan de hand van unieke historische bronnen uit het verleden krijgen de leerlingen tijdens een rondleiding een beeld van de historische ontwikkeling van de stad. Waarom ziet de stad er anno 2014 heel anders uit dan 100 jaar geleden, wat zijn de verschillen en overeenkomsten en welke bijzondere bronnen uit het verleden zijn er in het archief te vinden? Kom er achter tijdens deze blik voor en achter de schermen.

Duur: 45 – 60 minuten | Maximaal 30 leerlingen per keer (2 groepen van 15) | Geen kosten aan verbonden

Huis van de Nijmeegse Geschiedenis

Bezoek de informatieve wisseltentoonstelling in het Huis, die telkens weer een ander aspect van de boeiende Nijmeegse geschiedenis belicht en bekijk de introductie film 'Nijmegen oudste stad', gemaakt door 4 havo leerlingen (voor het VO).

Duur: 60 minuten | Maximaal 25 leerlingen per keer | Geen kosten aan verbonden

LUX

Er is keuze uit twee verschillende films: 'Mijn Nijmegen: Compilatiefilm met historische beelden van Nijmegen' of 'Nijmegen 1924 – 1940: Archief films over de periode '24 – '40'. De films worden vertoond in een filmzaal van LUX.

Duur: varieert per film | Maximaal 60 leerlingen per keer | €5 per leerling

De Nijmeegse popgeschiedenis: op zoek naar een halve eeuw muziekgeschiedenis

Nijmegen is een bruisende muziekstad. Ga aan de slag met taal tijdens een workshop rappen in de bibliotheek, restaureer affiches van poppodium Doornroosje in het Regionaal Archief Nijmegen, bekijk de documentaire 'Roosje leeft!' in Lux en sta oog in oog met kenners van de muziekcène in het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis.

Bibliotheek

Een lokale rapper geeft een workshop Rappen. Hij geeft een introductie in de rapmuziek. Hoe werkt een beat, hoe werkt een flow en hoe schrijf je hier een tekst op. Daarna gaan de leerlingen zelf aan de slag met het schrijven van teksten waarbij ze begeleidt worden door de rapper. Ter inspiratie kiezen de leerlingen boektitels uit de jeugd of jongerencollectie. De leerlingen lezen hun geschreven teksten voor aan elkaar. Als ze het aandurven mogen de teksten natuurlijk ook gerapt worden.

Duur: 60 minuten | Maximaal 15 leerlingen per keer | €50 per workshop

Archief

Na een korte introductie over het Regionaal Archief Nijmegen steken de leerlingen in het restauratieatelier zelf de handen uit de mouwen om eigenhandig affiches uit de collectie van poppodium Doornroosje te restaureren.

Duur: 45 – 60 minuten | Maximaal 15 leerlingen per keer | Mogelijk alleen materiaalkosten aan verbonden (max. €50 per workshop)

Huis van de Nijmeegse Geschiedenis

Met een kenner rond de tafel; op uitnodiging van het Huis schuift een kenner van de popgeschiedenis bij de leerlingen aan tafel en gaat met ze in gesprek over hun muziek en die van, bijvoorbeeld hun ouders. En/of:

Workshop interviewen; leerlingen gaan na een stoomcursus 'interviewen' de straat op en vragen passanten naar hun favoriete muziek. Zo krijgen ze een beeld van de muzieksmaak van verschillende generaties.

Duur: 45 minuten | Maximaal 15 leerlingen per keer | € 75 per ontmoeting | Alleen voor VO

LUX

Vertoning documentaire 'Roosje leeft!' over 40 jaar poppodium Doornroosje. Deze documentaire neemt je mee in de geschiedenis die Doornroosje beleefde van wild, recalcitrant jongerencentrum naar breed gewaardeerd poppodium. Wat is dat beruchte 'Roosje-gevoel' en hoe heeft zich dit in de loop der jaren ontwikkeld? De film bevat veel en bijzonder beeldmateriaal van legendarische optredens uit o.a. de punk-, hiphop- en dancetijd. Ook de beginjaren komen aan bod, met uniek fotomateriaal van de vele georganiseerde evenementen en interviews met oud-medewerkers.

Duur: 60 minuten | Maximaal 60 leerlingen per keer | €5 per leerling

De Tweede Wereldoorlog in Nijmegen: Wat gebeurde er in de Waalstad?

De periode 1940-1945 drukte een zware stempel op de stad Nijmegen en de sporen van de Tweede Wereldoorlog zijn tot op de dag van vandaag zichtbaar in het straatbeeld. Geschiedenis is meer dan verre verhalen van lang geleden: het speelde zich af in onze huizen, scholen en op de hoek van iedere straat. Zeker in de jaren 2014-2015 – waarin we de laatste twee oorlogsjaren van precies zeventig jaar geleden herdenken – verdienen thema's als vrijheid, maar ook vervolging, uitsluiting en slachtofferschap aandacht in het onderwijs.

Bibliotheek

Leerlingen gaan met teksten en krantenartikelen uit het Archief op een moderne manier dicht. Een stiftgedicht is een gedicht dat niet ontstaat door te schrijven, maar door te schrappen. Men 'schrijft' een stiftgedicht door met een merkstift in een bestaande gedrukte tekst, meestal krantenartikelen of een bladzijde uit een oud boek, woorden of delen van woorden te schrappen tot wat overblijft een gedicht vormt, dat niets meer met de oorspronkelijke tekst te maken hoeft te hebben. Dit keer met materialen uit het Archief.

Duur: 45 – 60 minuten | Maximaal 30 leerlingen per keer | €50 per workshop

Archief

Tijdens een rondleiding voor en achter de schermen van het Regionaal Archief Nijmegen staan de leerlingen oog in oog met het aangrijpende erfgoed van de Tweede Wereldoorlog. Bijzondere historische documenten vertellen het verhaal van de bewogen oorlogsjaren. In overleg te combineren met een onderzoeksopdracht aan de hand van origineel bronnenmateriaal.

Duur: 45 – 60 minuten | Maximaal 30 leerlingen per keer (2 groepen van 15) | Geen kosten aan verbonden

Huis van de Nijmeegse Geschiedenis

Bekijk samen met je leerlingen uit het B.O. de aflevering over de Tweede Wereldoorlog van 'Het klokhuis maakt Geschiedenis'. Een medewerker van het Huis geeft hier toelichting bij. Voor het V.O. is er een vertoning van de 'Andere Tijden' documentaire over het bombardement op Nijmegen. Sluit het bezoek aan het Huis af met een stadswandeling langs plekken in de stad die iets vertellen over de traumatische gebeurtenissen op 22 februari 1944.

Duur: documentaire 30 minuten, stadswandeling 60 minuten | Maximaal 20 leerlingen per keer | aan de documentaire zijn geen kosten verbonden, €50 per stadswandeling

LUX

Op het programma staat de film 'Nijmegen tijdens de Tweede Wereldoorlog'. Aan de hand van archiefmateriaal wordt een authentiek beeld van de stad Nijmegen en haar omgeving net voor, in en na de Tweede Wereldoorlog geschetst. Leerlingen zien welke invloed de bezetter op de gewone bevolking had en van de manier waarop de Nijmeegse bevolking na 1945 met de verwoesting van hun stad is omgegaan.

Duur: 80 minuten | Maximaal 60 leerlingen per keer | €5 per leerling

